

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben na. noz aordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt -- kr.
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 3.

Támadás a sajtószabadság ellen.

— A 16. §. —

Magyarország törvénykönyveiben vannak paragrafusok, melyek olyan ismeretek mindenki előtt, hogy csak a számukat kell említeni s rögtön tisztában van vele mindenki, hogy miről szól az illető törvény. Ezek a hirhedt paragrafusok az által lettek nevezetessé mindannyian, hogy valami régi jogot csorbítanak vagy valami méltánytalan dolgot emelnek törvényre.

Természetes, hogy mikor valami igen életbevágó dolgot érint a törvény, az egész közvélemény hosszas és beható pertraktálás alá veszi azt s megindul a harc pro és contra. Az utóbbi években a legnagyobb port a 25. §. verte fel, de az a vihar, melyet az új bünvádi eljárás 16. §-a idézett elő, elhomályosítja a 25. §. szereplését. — Mert, most olyan jogok csorbításáról van szó, melyek a sajtószabadságot akarják korlátozni. Ezt pedig a sajtó nem engedi és szokatlan vehemenciával kel önmaga védelmére. Az ember akkor fejt ki legjobban erőit, ha saját bőréről van szó.

Sajnos, a most megindult képviselőházi tárgyalások, az obstrukció daczára, semmi kétséget sem hagynak fenn az iránt, hogy ez a paragrafus keresztül fog menni, mert keresztül erőszakolja az a párt, mely impozáns többségével kommandó szóra megszavaz kvótát, viczinálist, mindent. Csorbát ütnek ők bármin, csak a húsosfazékok ne csorbuljanak meg.

A 16. §-t pártkérdéssé tették, ezzel eldöntötték sorsát. A mameluk had nem törődik csak a Bánffy vezérlő pálczájával. Ahová ez int, oda megy mind. Nem akarunk triviális hasonlattal élni, de önkénytelen eszünkbe jut a szakadékba rohanó anyakos példája, melyet eszeveszetten követ az egész nyáj.

Most, a tizenkettedik órában még egyszer felemeljük tiltakozó szavunkat. Tudjuk, hogy hiába. De a várat köteleességünkhöz képest hűven védelmezzük még akkor is, ha biztosan tudjuk, hogy erőnk nem képes azt megmenteni.

Volt alkalmunk kifejteni, hogy ez a famozus paragrafus egyszerűen alkotmány-sértés, mert az esküdtszék intézménye nem afféle közönséges intézmény, hanem az 1848-ban megújított alkotmány egyik eszenciális része, ezt pedig a 16. §. egészen megváltoztatja, mert azt még a kormánypárti lapok sem merik állítani, hogy a 16. §. ajtóján a magánbecsület védelmének leple alatt a rosszakaratu hatalom ki nem lophatja az egész sajtó szabadságot, ha akarja.

Már most feltéve, amit különben eddig senki sem bizonyított be, hogy a sajtó valóban méltatlanul bánik el a magánbecsülettel s az esküdtek nem védenék meg azt eléggé, felmerül önkéntelen a kérdés: a közügyre nézve mi a nagyobb baj: *az-e, ha egy-két ritka esetben a magánbecsületen csorba esik, vagy az, ha a magyar sajtón, a magyar szabadságnak a mai pártviszonyok közt utolsó megbízható védelmezőjén szájkosár van?*

De jogászi szempontból is elvetendő

a 16. §. Hisz mindjárt azon indokolás, hogy az esküdtek nem védik meg eléggé a magánbecsületet, hamis.

Vajjon miért tartoznék az állam a becsületnek több védelemmel, mint a mennyit a társadalom ad annak? Hiszen jól tudjuk, hogy becsület alatt tulajdonképpen az egyéni értéknek a társadalom által való elismerését értjük. Ha a társadalom egyszer valakire kimondta, hogy nem becsületes, hiába mondja ki az állam százszor is, hogy de bizony becsületes, az az ember nem fog boldogulni soha a társadalomban. Előbb-utóbb mennie kell, hasztalan van kezében az állam pecsétes okmánya, nem ér az fagombot sem.

De hát tovább menve, vajjon jövőre jobban meg lesz óva a magánbecsület? De hogy. A tárgyalások ezután is nyilvánosak lesznek, az iratokat ezután is szabad lesz megtekinteni a bíróságoknál. Csak annyi lesz az egész változás, hogy ezentúl a végtárgyalásoknál fogják per longum et latum tárgyalni a Konda Samuk és Miklós Gyulák afferjait s a mit a lapok eddig egyszer közöltek, most négyszer fogják közölni, mert közre fogják adni az első-, másod-, harmadbíróság ítéletét. Mert a magánbecsület asylumába menekülő gonosztevőket fülön csipik az ujságírók ezután is, ha néhány héttel később hozzák is az esetet.

De a legfőbb baj nem ezekben rejlik, hanem abban, hogy részt ütnek a sajtószabadságon. Ha egy követ megbontunk egy nagy épületben, a második már sokkal könnyebben megy, ha kettőt kiveszünk,

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A deres.

Írta: Z. Varga Mihály.

A gátfalvi bíró és templomatya, becsületos nevének, melynek egyikét édes apjától örökölte; másikat pedig a szent kereszttségben nyerte. — Dobos László marciális természetű, izmos testalkatú, szép szöke férfiú vala ki arczán hordta ajánló levelét. Ép testben, ép lelket tételezzünk fel. E gömbölyű, piros, üde arcz. nemesak állandó egészség és vidám kedélyről tanuskodott. de bizalmat, rokonszenvet gerjesztett.

Őt látva, az ember magától rájött, hogy falusi bíróval áll szemközt.

Az athleta természet, ha higgadt véralkattal és kemény ököllel párosul, falun ma is imponál kivált ha nyolez ezimeres ökor, négy anyakanca hat fejős tehén, hét emse és huszanhat darab rideg marha jár ki az udvarból: ide nem számítva a szárnyasok százait és a két komondort, melyek a fél falu kanduraival ellenséges lábon állottak.

A bíró izmai damaskusi aczéllal valóak és hogy minő erő rejlett ezekben, azt ő maga sem gyanította mindaddig, míg nem özv. Hegedüs Vinczéné rakott szekere az alsó faluvégi kenderáztatásban úgy berekedt, hogy a nyavalyás kocsis gyámoltalansága miatt, akár ítéletnapig ott vesztetett volna. Mig az emberek tanakodtak, hogy talán lehetne valamit mozdítani, ad-

dig Dobos neki vetette jobb vállát a szekér oldalának és egy herkulesi lökessel úgy kizökentette a partra, mintha soha benne se lett volna a kátyuban. E percztől fogva a gátfalvi bírónak egyik előjáró sem mert többé ellenmondani; a köznép pedig süvegelte, mintha parancsolva lett volna; tekintélye oly szilárd alapon állt, minj a Sion hegye. . . .

Kerek arczán a tüskeirtási Rigó Tamás czimbalmos művész szokta hetenként kétszer eszközölni; évi járandóság fejében csira tehene ingyen legelőt kapott az öregbírónak azon szakállára, melyet műértőleg ő pusztított. . . . Mivel pedig Tamás dádé naponként több helységben megfordult! ő pótolta a gyalogpostát és helyi lapokat. Az asszonyok felhasználták spionkodásra hirhordásra, izengetésekre, mendedmondákra. E kétkulacsos politika többet hozott a konyhára; mint három czimbalom együtt véve. A hatalmas bajusz évtizedek óta későkorán ugyanazon egy alakban volt látható! ennek kegyetése egyengetése, szabályozása, a rossz nyelvek szerint Vera asszony napi teendőjé közé tartozott. (Csak gonosz portéka az a nyelv!)

Mikor én ismerni tanultam, kenyerének javát már megette és közeledett az életkor ősi időszakához! mert mint mondani szokták: az élet. pénz. szalonna fogyton fogy. Hosszú szürkés hajfűrtjei vállain pihentek olyformán, mint árpádházi királyaink arczképein láthatni. Baránybör süvege a régi granátosokra emlékeztetett és annyira szaturáiva vala a hajra

pazarolt kenőcstől, hogy midőn a ház előtti padról bekiáltott a hátulsó szobába: Adjátok ki süvegemet! kisebbik unokája, a Jóska gyerek (kedvence) kétszer hasra esett sulyának nagyvolta miatt.

Egyik nyári napnak reggeli óráiban megjelent Gátfalván t. ez. Nachtigall Severin, újdonsült diák, komputusra. Uradalmi hajdu vitte utánna a róvásokat és a nyalab iratokat a faluháza felé, hol is az utca közepén lett elhelyezve a deres*) melynek fáját — a gátfalviak szerint — az ördög növeszti a pokol országában.

— Nem léssen reá szükség, ifiuram, szólalt fel a bíró; úgy gondolom, mindenki elégséget tett vala.

— Az én gondom lesz, kiabál Nachtigall ur. erős német hangejtéssel — maga akkor szóljon ha kérdezik.

Ezzel hosszuszáru pipára gyujtott: Szücs Ker. János hajdu pedig állást foglalt a deres mellett; a hagyományos mogyorópálczával kezében.

— Görbe Dani; Kiáltja az irnok.

— Itt vagyok.

— Három napi robbottal restálsz.

— Volt időm leszolgálni; mert azóta nem parancsoltak.

— Az a te dolgod! hajdu, adja kend ki neki. a tizenkettőt.

— Megtisztetem, rimánkodott a megijedt

*) A jobbágyság vadparipájának nevezték.

a harmadik, negyedik már magától is kiesik s a szilárd fal összedül.

A kormány is így tesz, hogy a nyilvánosság saszemét leterelje némely férfiak üzelmeiről, megtámadja az egész sajtó szabadságot. Ez ép olyan, mintha valaki a szobájában kiütött tüzet elfojtandó, csak hogy egy hitvány égő függönyt megmentsen, saját testével feküdné rá a lángoló szövetre s inkább maga szenvedne súlyos égési sebeket.

A magán becsületen, nem tagadjuk, esik néha egyes szenzációt hajhászó újságok czikkei miatt, sérelem. De egyesek bünei miatt nem lehet sujtani egy országot. Erdély miniszter kiforgatja a bibliát. Az ur hajlandónak mutatkozott megkegyelmezni Sodomának, ha csak 10 igaz akad is falai közt. Erdély pedig el akarja veszteni a sajtót már akkor is, midőn csak 10 gonosz akad sorában.

Ez a megfordított logika jellemezte mindig az egész Bánffy kormányt. Mit csodálkoztok tehát a 16 §-on?

Helyesen jegyezte meg Hock János, hogy a polgárjogoknak házőrző ebe a sajtó, mely éber szemekkel áll őrt az alkotmány felett. Utóbbi időben azonban nagyon sokat csaholt ez a kutya, hogy visszariassza a tolvajokat. A kormány tehát kiszurja egyik szemét s levág a nyelvéből egy darabot, hogy ezentul kevesebbet lásson és csendesebben ugasson, hogy bizonyos körök garázdalkodása anélkül könnyebben folyhasson.

Méltó gondolat a liberalis párthoz!

Kit kellene üdvözölni.

Egyre-másra mennek a »megrendelt« üdvözetek a kormányhoz a katonai javaslatokért amiben igen-igen piczike része van a kormánynak. Node mindegy! Nem is az a fő, hanem az, hogy ezek az urak akik most üdvözetet küldnek bizonyos alkalmakkor süketek, máskor meg méltánytalanok — már ahogy a körülmények hozzák magukkal. Mikor pl. Apponyi 1891-ben kibocsátotta a. nemzeti párt prog-

rammját — akkor süketek voltak; legujabban pedig méltánytalanok. Sokkal szebb példát mutatott Vasvármegye közönsége, amely királyunk kegyeletes tettéért: III. Béla és neje porainak eltemetetésért mond köszönetet a királynak. Ajánljuk Vasvármegye közönségének e tettet a hazafiak figyelmébe.

Tanítók kongresszusa.

Mint értesülünk a róm. kath. tanítók mozgalmát indítottak az iránt, hogy az autonómiai kongresszuson az ő soraikból is képviselje valaki a magyarországi tanítókat. Teljesen jogosnak tartjuk a tanítók ezen mozgalmát, csak az a kérdés, hogy majd ki fogja fedezni a küldöttnek 25—30 napig, esetleg tovább is Budapesten való tartózkodási költségeit. Trdvalevőleg az 1870-iki autonómiai kongresszus is 29 napig tartott.

Tisza István gróf állásai.

A Pol. Ért. fenntartással közli a tegnapi nap folyamán elterjedt azt a hirt, hogy Tisza István gróf mindazon állásaitól megválni készül, a melyek ellen összeférhetlenséget jelentettek be. Ez előtt azonban azt akarja, hogy ez összes állásokra nézve a bizottság mondja ki az összeférhetőséget. Állítólag ezért jelentette be Molnár Béla képviselő által egyszerre összes más oldalról be nem jelentett állásait. Ellenzéki körökben e kormányparti forrásból eredt hírek nem adnak hitelt, kaszinó- és más körökben azonban Tisza István gróf ez állítólag tervbe vett lépését teljesen méltányolják.

A honvéd-akadémia.

A honvédelmi miniszter — mint értesülünk — egy felhívást intézett a megyékhez és városokhoz, hogy a közös és a kőhonvéd akadémiában alapítványi helyeket létesítsenek olyan tisztességes polgárok gyermekei részére, a kik képtelenek fiaikért tandíjat fizetni. Az alapítványi helyek két kategóriára oszlanak, melyeknek egyikében 130, a másikában 200 forintot tesz ki az évi ellátás költsége. A miniszternek az az intenciója, hogy szélesebb köröket, s a nemzet

tágabb rétegeit is megnyerje annak az eszmének, hogy fiaikat a katonai pályára szenteljék s az ősi magyar virtus életre keljen.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 3.

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/4 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: gróf Teleky Sándor, Molnár Antal, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Báró Bánffy Dezső, Erdély Sándor, Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök bemutatja Zólyom vármegye közönségének kérvényét a kvótaemelés ellen. Kiadatik a kvótabizottságnak.

Következik az igazságügyi és a pénzügyi bizottságokban hiányzó egy-egy tagnak, valamint a Ház jegyzőjének megválasztása.

A jegyzők a szavazatokat összeszámlálják s az elnök az eredményt csak később hirdeti ki.

Következik a napirend:

A bűnvádi perrendtartás életbe léptetéséről

szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Hódossy Imre: Eddig — ugymond — csak a sajtó útján elkövetett deliktumok tartoztak az esküdtszékek hatáskörébe, ugy minden más deliktum a rendes bíróságokhoz tartozott. A szőnyegen levő törvényjavaslat azt kontemplálja hogy a sajtó útján elkövetett vétségek egy része a rendes bírósághoz tereltesse, míg viszont egyes bűncselekményeket az esküdtszékek hatáskörébe utal. Hát ez a törvényjavaslat az 1848-iki törvényeknek alapos megtámadása s a sajtószabadságra nézve nagy veszedelmeket foglal magában. Vitatkozik a miniszterrel, aki azt állította, hogy a javaslat minden — az 1848-iki törvénybe foglalt — sajtó ügyet szintén az esküdtszékek hatáskörébe utal. Az alkotmányosság egyik alaptörvényét látjuk abban, hogy a maga bírójától senkit elvonni nem szabad. (Helyeslés a baloldalon.) Hosszasabban fejtegeti ezután, hogy a sajtóügyeket az esküdtszékek hatásköréből kivonni nem szabad. Ez a felfogás különben egészen új a kormánynál, mert — amint bebizonyítja — egészen más volt a kormány felfogása még csak nem régen is. A javaslat egészen téves szempontból fogja fel a sajtószabadságot. Azoknak, akiknek hatás-

Dani, bíró uram mentett fel a robottól; mert anyámasszony épen halva feküdt a terítőn.

— Igaz ugy van, vág közbe Dobos; ki járjon el a szülőnek temetése ügyében, ha saját gyermeke nem? Én egészen magamra veszem a felelőséget, és elintézem a dolgot tisztartó urral.

— Ha magára vette a felelőséget, hát viselye is, — kiabál Szerevin — mert maga kapja ki a tizenkettőt. Hajdu mérje kend ki neki.

— Birákat nem szokás megbotolni, dör-mögő bajusza alatt Szűcs János.

— Ha eddig nem volt szokás; azzá lesz ezután. Rajta!

— Én megteszem, ha parancsolva vagyok; csak fektesse le ifuram; mert az nem az én dolgom.

— Tedd le magadat paraszt; mert rossz vége lesz az egésznek; rivalt Dobosra az irnok.

Az emberek összenéztek és fejüket hajtogatták. Ily hangon a gátfalusi bíróval még nem beszélt senki. . . . Rossz világ kezdődik itt. hadd el hadd. . . .

Én is az mondó vagyok szolt bíró erős hangnyomattal — hogy rossz vége lesz az egésznek. Mint a falunak feje, és az uraságnak, e helyen első jobbágya, kettőre figyelmeztetem ifju uramat; azután tegyen, a mint jobbnak látja. Először is, mi embertelen bánásmóddhoz nem vagyunk szokva; a mi uraink parancsolnak, de er. berségesen; mert a jobbágy is ember. (Ugy van! zugott a tömeg, nem va-

gyunk marhák! Ha kend embör, más se kutya. Mi sem származtunk bogaraktól.) Másodszor figyeimeztetem, hogy maga nem nemes ember, tehát egy trvény alá esik a jobbágygal. Ismertem öreg anyját; az országgház előtt árult tökmagot és patogatott kukoriczát; vettem is tőle. Apja részeges kömüves; maga pedig kelner volt a Betekints csárdában; elég-szer láttam. Tudjuk, micsoda tehén alatt szoptott; azért ha tovább is gorombáskodik, és pipáz a falu közepén, ne legyenek egy óráig bíró ha kalodába nem tétetem!

De ez már több volt, mint a mennyit egy Nachtigall, ki hozzá még Szeverin is, elviselhetett volna. Felugrott, és mint böszült tigris prédáját, ugy rohanta meg a bírót. De alig mozdult helyéből, szalmakalapját leütötték fejéről a pipát pedig szájából; száz ököl emelkedett ellene és egy perc alatt darakokra tépik, ha Dobos testével el nem fedi.

A nagy láрма és szitkozódásra az asszony népség sivitva szétfutott; a gyermekek jajgattak a nótárius pedig, ki csak most értesült a léleken járó ügyről, fedetlen fővel, vonalzóval a kezében. futott a küzdőterre, hogy komáját védelmezze az ellenség ellen. Az egyházi a harangokat kongatta, mint nagy veszedelem idején szokta; mire a pásztorok is haza szaladtak csordáikkal együtt.

E percben a helység bejárta felől nyitott hintó közeledett: a grófné mint máskor, ma is fürödni indult ki. Alig pillanták meg őt az asszonyok csoportosan kőtülrajongják a kocsit, kiabálva: Megölik a bírót; az ifju ur

agyon akarja szegényt veretni Eddig meg is halt stb.

A magas urnő csodálkozva nézett körül és azon hiszemben, hogy vérontást akadályozhat meg, sietve a tömeg közzé rohant, mely azon perczen akarta porczikáira szétszedni a méregben fuldokló Szerevin urat.

— Mi akar itt történni? kérdé a grófné ijedten.

— Itt az történik, a minek történnie kell, kiáltá vissza Nachtigall, kezeivel hadonázva, és jaj annak, ki engem hivatalos dolgaimban akadályoz.

— Kicsoda maga?

— Az uradalom képviselője ki volnék más?

— Miféle uradalomé? hisz én magát sohasem láttam.

— Az minoegy én gróf X. személyében állok itt.

— Az én grófnom személyében? bámult a delnő és arca kiplrukt: hisz az egy szunyogot sem bánt.

— Nem is szükséges, hogy bántson; — azért vagyok én itt, hogy ezt a parasztbíró le-huzassam.

— Kit? a Lászlót? no hallja, maga egy csunya, egy rossz ember talán nem is tudja, kivel és mit beszél? Ez az ember holt részeg! bor beszél belőle.

— Ej mit! orditá Szeverin, hajdu vágd. Csak ez volt még hátra; a hü szolgából kitért a visszafojtott parasztnéreg: «Vágom ám a jött-ment hórihorgas lekedet! A hol a méltóságos asszony beszél, ott neked kusti!

köre az alkotmányt és a közszabadságot érinti, sokkal nagyobb száma, mint azt egy-két rövid paragrafusba összefoglalni lehetne. Kossuth Lajos, Eötvös József, gróf Széchenyi István, vagy Voltaire és Rousseau, ha nem lettek volna sohasem választók, csak mint publicisták sokkal nagyobb hatást gyakoroltak volna az alkotmányosságra és a közszabadságra, mint akárhány szolgabíró, miért akarják hát például az ilyen emberek ellen irányuló sajtóvétségeket kivonni az esküdtisékek hatásköre alól? Hát a közszabadságot, az alkotmányt, a közérkölciséget, vagy a nemzet kulturális érdekeit csak a szolgabírók működése érinti? (Helyeslés bal-felől.) Ha magánügyeket érint a sajtó, akkor megvéendő, de ha közérdeket érint, akkor nem éppen olyan védelemben részesítendő a magánemberekkel szemben, mint a közhivatalnokokkal? Nem az a kérdés tehát, hogy kit érint a sajtóközlemény, hanem hogy mit! (Ugy van, ugy van baloldalon.)

Fejtegeti, hogy az esküdtek minden körülmények között függetlenebbek, mint a kinevezett szolgabírók. A szolgabíró előtt mindig csak a közrend lebeg s nem törődik az ítélkezéssel egyébbel. Eszébe sem jut a kulturális hatást mérlegelni, vagy a közszabadságra gondolni. A szolgabíró a törvény betűje szerint ítél, míg az esküdt a törvény szelleme szerint. (Helyeslés bal-felől.)

Mi lenne már most annak a következménye, ha törvényerőre emelkedne a javaslat? A sajtó működése rendkívül meg lenne nehezítve a magánemberekkel szemben, mert mindig azt kellene mérlegelni, hogy az illető nem kegyence-e a hatalomnak, nem szerzett érdemeket valamely választásnál. (Ellentmondások jobbról, zajos helyeslés a baloldalon.)

A miniszter ur ezt úgy fejezte ki, hogy a sajtó óvatosságra intessék. Ez a kifejezés nem felel meg egészen a következményeknek, jobban lehet így jellemezni, hogy a sajtó rettegésbe ejtessék. A sajtó így nem felelhet meg feladatának. (Zajos helyeslés bal-felől.)

A javaslat egyenesen a sajtó működésének megbénítására tör. Ismételve hallottunk hivatkozást arra, hogy a sajtó gyakran megtámadja a magánbecsületet s az illető ezért elégtételt nem kap. Hiszen ha visszaélések nem volnának, akkor egyáltalán nem volna szükség még esküdtisékekre sem. Már pedig a sajtóvétségek elbírálására egyedül az esküdtisék illetékes. Azt a kifogást is felhozzák, hogy az esküdtek vállairól a terhet le kell venni. Hát akkor ne a sajtó ügyeket vonja ki a miniszter ur az esküdtisékek hatásköre alól, hanem a súlyos testi sértéseket, amelyek minden paraszt vere-

kedésnél előfordulnak. Az 1848-iki törvény is tudta, hogy valamely vétségeket ki kell vonni a rendes bíróságok hatásköre alól s belátta, hogy a sajtóvétségek a kiveendők. A sajtóvétséget ez alatt az ürügy alatt kivenni az esküdtiségek hatásköre alól nem helyes. Ha a miniszter ur érveinek gyengeségét látjuk, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy az igazi okot elélni nem terjesztik. Az illetékes tényezők hamar rájöttek arra, hogy a szabad sajtóval nem lehet olyan könnyen elbánni, mint a népképviselővel, pedig a sajtószabadság még annál is fontosabb. Régóta látjuk már a törekvést a szabad sajtó elnyomására, de eddig még nem mertek nyíltan fellépni ellene.

Először a sajtókihágásokat próbálták meg a rendőrség és a járásbírók hatáskörébe utalni, azután jött a híres 35-ik paragrafus, a melyet a miniszter maga visszavont. Végül azután előálltak a 16-ik paragrafussal. Idéz Feribach-ból, aki azt mondja, hogy az esküdtisék a legszebb, legszabadabb, legmértősebb intézmény, azonban a gonoszokra nézve féltelmes és veszedelmes. (Nagy tetszés a baloldalon.)

Kijelenti, hogy a javaslatot ezen indokoknál fogva általánosságban sem fogadja el. (Percekig tartó zajos taps és éljenzés a baloldalon, a szónokot az egész baloldal üdvözi.)

Emmer Kornél: Ha szokásban volna a parlamenti beszédek elé mottót tenni; ő Solonnak egy mondását tenné beszéde elejére...

Közbeszólás: De nem a miniszterelnök fordításában. (Derűtlenség.)

Emmer Kornél: Ez a mondás az, hogy boldog ez az ország, amelyben, ha valakit megsértenek, mindazok, akiket nem sértettek meg, éppen úgy követelik a bűnös megbüntetését, mint maga a sértett fél. Fejtegeti, hogy hol van a határa a sajtószabadságnak. Deák Ferencz azt mondta, hogy hazudni nem szabad; ezt lehetne felállítani sajtótörvény gyanánt. De a magyar judikatura még ezt kibővítette azzal, hogy az igazat nem szabad megmondani ott, ahol az magánérdeket érint, ahol a családi szentélybe vág. A törvényjavaslat most azt célozza, hogy a magánügyek kivétesen az esküdtisékek hatásköre alól. Hát ez is rendszer...

Endrey Gyula: Protmann rendszer.

Emmer Kornél: Mikor a 16. §-t először megpillantotta, észébe jutott Shakespeare Velenczei kalmárja, aki, mikor csakis egy font húst ítél oda neki a bíró, de sem többet, sem kevesebbet, maga is visszarettent ettől az ítéletől. A 16. §. nem disztigválja eléggé a köz- és magánérdekből elkövetett sajtóvétségeket, de

nem is lehet; amint azt a francia sajtótörvény is bizonyítja. A sajtóvétségek olyanok, hogy hamarosan meg sem lehet különböztetni őket, hogy köz- vagy magánérdeket sértettek-e? Jogászaink az utóbbi időkben folyton azon törek a fejüket, hogy miként lehetne a javaslaton segíteni?

Közbeiktások: Nem lehet sehogy sem!

Emmer Kornél: Sokan akadtak, akik lapokban is előállottak javaslatokkal, volt egy csomó javaslat, de nem tudtak választani közülük. Már pedig ő is azt tartja leghelyesebbnek, hogy ahol kétségben vannak az iránt, hogy mit tegyenek, ne tegyenek semmit. Ő azt hiszi, hogy a javaslat több hibáján segíteni lehet a részletes tárgyalás folyamán, ezért nemcsak elfogadja a javaslatot, hanem elfogadásra melegen ajánlja. (Zajos éljenzés jobb felől.)

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Elnök kihirdeti a választások eredményét.

Az igazságügyi bizottságba megválasztott Feszt Lajos, a pénzügyi bizottságba Pogány Károly, jegyzőnek pedig Nyegre László.

Győri Elek: Emmer Kornél beszédével foglalkozik, aki elismerte, hogy hibái vannak a javaslatnak s mégis elfogadta azt. Vitatkozik az előadóval, aki azt hozta fel a javaslat egyik érdeméül, hogy eltörli a statáriális eljárást. Hát igaz, hogy eltörli egyik alakjában, de másik alakját meghagyja, azt t. i., amelyet a fővárosi rendőrség követ mostanában a polgársággal szemben. (Helyeslés bal-felől.) Vitatkozik Zsigárdy Gyulával, akinek állításait hosszasan czáfolja s ha hazafias kötelességnek tartja, a javaslatot el nem fogadni.

Az ülés d. u. 2 órakor véget ért.

Nagyvárad város közügyei.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését, B e ö t h y László főispán elnöklete alatt.

Jelen voltak: Rácz Mihály főjegyző, Komlóssy József stb. főjegyző, Némethy Károly, dr. Baróthy Ákos, Papp Miklós pénzügyigazgató, Lázár Márton, kir. ügyész helyettes, dr. Grosz Albert, dr. Vári-Szabó Béla, Frankó Endre, dr. Gramm Károly h. árvászéki elnök, Hlatky Endre, Mihelffy Adolf, Rádl Ödön, Dus László v. főügyész, Mezey Mihály, Hoványi Géza, Huzella Gyula, Láncey Tóbiás főmenők.

A h. polgármester havi jelentése.

Az ülés megnyitása után első sorban a polgármesteri havi jelentést olvasták fel. A közegészség közbiztonság, adóbefizetésre vonatkozó adatokat már közöltük. Az állategészségügyre vonatkozó adatokat már közöltük. Az állategészségügyre vonatkozó részről megemlíti a jelentés, hogy Weisz József sertés állományában a Kugler-féle telepen a sertésvesz kiütött. A hatóság a szükséges intézkedéseket megtette a vesz terjedésének megállítására.

A jelentést tudomásul vették.

A közigazgatási bizottságnak bejelenti a hely. polgármester, hogy a törvényhatóság május havi közgyűlésén dr. B u l y o v s z k y József választott meg Nagyvárad város polgármesterévé. — Örvendetes tudomásul vették.

A közigazgatási bizottság ülése.

Fájdalmas érzettel hozza a h. polgármester a közigazgatási bizottság tudomására, hogy a közigazg. bizottság hosszú időn keresztül volt elnöke br. D ö r y József nyug. főispán június hó 2-án elhunyt.

A bejelentést mély részvétellel fogadták, s elhatározták, miszerint br. D ö r y József nyug. főispán emlékét jegyzőkönyvileg megörökítik; a családhoz részvétiratot intéznek.

A pénzügyigazgatóság kifogása.

P a p p Miklós pénzügyigazgató jelentése szerint az adóbefizetések ápril. hóban elég kedvezők voltak.

Láb vagy te itt, nem fejj! és ezzel úgy lökte őt a bémésködő Bognár Gáspár oldalához, hogy ha Gáspár nem lett volna három vármegyében a legerősebb ember, nem tudom mi történik? Daczára ennek, Bognár gazdát előntette az epe mint juhót a tályog és úgy teremtette az ifiurat a vékony dongájú Kónyi Jánoshoz, hogy mindkettőt eltakarta a föld pora, melyben végig terülének.

A vérig sértett urnó, a hajdutól követve visszahajtatott a kastélyba. Hogy ott mi történt? elgondolhatjuk.

Délre előkerült Nachtigall ur is, ki a sok ide-oda hajgálásban némileg kijózanult. Pannasz emelt a tisztartó előtt, hogy tkintélye meg lett sértve és elégtételt követelt.

— Megkapja még ma, felel a főnök, fel sem pillatva irásból.

— Egy hajdu nem lesz elég.

— Kuidök hármát és pont háromkor indulunk.

Szeverin ebéd alatt vidám kedélyvel szolgált fel és váltotta a tányérokat; egyik szemével leste az óramutatót, vajjon ballag-e a három szám felé? a másikkal Elvira kisaszonyra pillantott, ki iránt gyengéd érzelmeket táplált keble szentélyében.

A mint a tisztartó kocsija Gátfalvára érkezett, Nachtigall arca, ki a kocsis mellett ült, átszellemült és sugárzott az örömtől, a rehabilitáció édes érzetétől.

A deres a bíró háza elé volt kitéve és három hajdu környezte. A nép aggódva várta, hogy mi fog történni? otthon csak a haldoklók

és csecsemők maradtak... A tisztartó a nagy süvegelést észre sem vette; mi azt jelenté, hogy igen haragszik. Mindenki elnémult, mint a harang nagypénteken.

— Emberek! kezdé tompa hangon, nagyon nagy a panasza, hogy Gátfalván rendtelenség történt. Mióta grófontat szolgálom, ez az első eset; és hogy az utolsó is legyen, azért jöttem ide személyesen.

Ezzel int a hajduknak; azok lekapják tiz körméről Nachtigall Szeverin ifju urat, Szüts J. pedig kamatostól elveri rajta a tizenkettőt.

— Most folytatja a tisztartó, kössétek hátára holmiját és verjétek ki a határból.

A parancs betű szerinti értelemben lett végrehajtva. Sajátságos, hogy itt nem a Nachtigall (fülemlile) vert, hanem őtet verték. Megverte a botnak sebes esője... Mondják, hogy a léha kellner üvöltő Au-Veh-je még a szomszéd határból is behallatszott Gátfalvára. Hiában! ki szelet vet, vihart arat.

Hogy hol folytatta turbékolását Szeverin ur? arról haligat a krónika. Dobos egyetlen egyszer találkozott vele évek mulva, mint hordárral.

— No bíró, kezdé, van-e még most is annyi ostoba ember az x i uraoalomban, mint annak előtte? (Nem felejté kigyó farkavágását.)

— Mióta ifju urat szárnyára bocsátották, veti oda Dobos, azóta számuk egygyel megfogyatkozott legyen. (Begyógyul a seb, de megmarad a helye.)

Ilyesmí is fordult elő az ugynevezett robotvilágban!

Kifogásolja a pénzügyigazgató, hogy a városi adóhivatal a múlt évi adókönyveket még nem mutatta be lezárás végett a pénzügyigazgatóságnak, daczára, hogy a márczius 15-iki határidőn belül kétszeri meghosszabbítást engedélyeztek. Intézkedést kér, hogy a végzés kézbevitelétől számított 8 nap alatt a főkönyvek bemutattassanak.

A közigazgatási bizottság felhívja a polgármestert, hogy tegye meg az intézkedéseket, miszerint az adókönyvek a határozat vételétől számított 15 nap alatt bemutattassanak lezárás végett a kir. pénzügyigazgatóságnak.

A szakelődök jelentései nemlegesek.

A két gyaloghid oly rozzant állapotban van, hogy sürgős kijavításuk elodázhatatlan. Mivel a gyaloghidak javítására a költségvetésbe felvett 500 frt megközelítőleg sem elégséges a mostani alapos javításra, a főszámvevő javasolja, hogy a margitta-szilágysomlyói vasut építésének segélyezésére megszavazott s még úgy sem szükséges összegből fordítsák 1000 frt a hidak javítására.

A főmérnök pedig javasolja, hogy a munkálatokat árlejtés mellőzésével a városi vállalkozóval készítsék el. Ezt azzal indokolja, hogy a javítás igen sürgős és a szükséges javítás csak a hid megbontása után határozható meg.

A hidak sürgős javítását a főszámvevő és főmérnök javaslatához képest határozták el.

Vádak az árvaszék ellen.

D ö r y Mihály gyógyszerész terjedelmes panaszt adott be a közigazgatási bizottsághoz, Nagyvárad város árvaszéke ellen. Azzal vádolta az árvaszéket, hogy nem járt el kellő gondossággal gyermekei érdekében, hanem csupán bosszúból őt üldözték. Ilyen körülmények között természetes és törvényes gyámságáról leköszön.

A városi árvaszék saját reputációja érdekében vizsgálatot kér.

H l a t k y Endre nem adná ki az ügyet vizsgálatra. Ösmeri az ügyet jól. D ö r y vett egy házat a saját pénzéből, de a gyermekei nevére iratta. A vételnél D ö r y kölcsönt vett fel a nagyvárad-i takarékpénztártól s mivel a kamatokat nem fizette, a házat a takarékpénztár elárvereztette. A panasz nem felel meg a valóságnak. Ha azonban az árvaszék a vizsgálatot kéri, adják ki az ügyet.

Elnöklő főispán meg van győződve, hogy az árvaszék a legkorrektebben járt el s éppen ezért teljesítendőnek tartja a kiküldés iránti kérelmet,

A vizsgálatot elrendelték, annak keresztülvitelére M i h e l f y Adolfot kérték fel.

Néhány apróbb adóügyet intéztek még el s az ülés végét ért.

Villamos vasut Nagyváradon.

— Nagyvárad jövő fejlődésének főtényezője. —

Nagyvárad-város közforgalma régen érzi a súlyát az egyes kérdésekben nálunk divó maradiságnak.

Mondhatni évtizedek óta »felszinen« van időnkint a személyszállító vasut ügye. Az engedély többszörösen megújítva valamelyik jól elzárt íróasztal fiókjában hever.

Ma már lóvonatról nem is beszélünk, mert ez meghaladott dolog. Sokkal kisebb városok élvezik a villamos vasut előnyeit. Elő munkálati engedélyt nálunk is többen kértek elemi erőre berendezendő közuti vasutra, azonban még sehogy sem vagyunk a komoly tervezés dolgában.

Az utóbbi időben kezdtünk reménykedni, hogy talán a közvilágítás fontos kérdésének megoldásával a személyszállító közuti vasut ügye is megvalósítható lesz.

Mikor a gázvilágítás kérdésében tárgyalt egy vegyes bizottság, minden jelenlevő osztózt azon föltevésben, hogy a gázvilágítás az egész város területére nem terjeszthető ki, mert a gázhálózatnak a kívánt óriási kiterjesztése, új gáztartók felállítása egy millió forintnál nagyobb összegbe kerülne; ily nagy újabb befektetés pedig éppen nem állana arányban a város által fizetendő összeggel. A város szélsőbb helyein pedig vajmi keveset lehet a magán fogyasztásra számítani.

Ezen az értekezleten vetette fel K a p p e l György reáliskolai tanár, mint a város részéről megbízott felügyelő, hogy az adott körülmények között s a város viszonyainak megfelelőleg legegyszerűbb volna, ha a gázzal nem világított utcákra villanyhálózatot rendeznének be. Egy központi telepből indulhatna ki a villanyhálózat, a mely ilyképpen mint egy gyűrű vonná körül a várost. Ezzel kapcsolatosan helyesnek vélné, ha villanyt ipari czélokra is szállítana a központi telep, mely által az egyes ipartelepek nyernék a szükséges villanyerőt, ipari gépek hajtására. De legfontosabb része volt Kappel György véleményének, hogy ez által a villamos vasut kérdését is megoldhatónak tartja; amennyiben ez a telep villanyvasutat is hajtana.

A vegyes bizottság akkori ülése már sokaknál feledésbe ment; de úgy látszik mégis az ott felszínre került eszme alapján lesz megoldva Nagyvárad kettős fontos kérdése: a közvilágítás és közuti személyszállítás ügye.

H o v á n y i Géza, H u z e l l a Gyula és dr. V á r a d y Zsigmond törvényhatósági bizottsági tagok tegnap egy fontos beadványt intéztek Nagyvárad városához.

Engedélyt kérnek, hogy Nagyváradon nagyobb szabású villanytelepet létesíthessenek. A villanyteleppel hármaz czélt akarnak elérni.

K i é p i t e n é k a villamos közuti vasutat a közönség használatára s a közforgalom emelésére; magánvilágításra házakban, üzletekben villanyvilágítást rendeznének be s végül ipari czélokra villanyerőt szállítanának a megrendelő ipartelepekre. Engedélyt kérnek a várostól, hogy a kábeleket a közutakon vezethessék el.

A terv kivételének mi sem áll útjában; mert a magánvilágítás kérdésében a gázgyárral szemben nincs megkötve a város keze.

A villamos vasutra sincsen még senkinek engedélye, s éppen így mi sem akadályozza a villanyerőnek ipari czélokra való szétosztását.

A beadványt csak örömmel üdvözölhetjük, mert mindhárom törvényhatósági bizottsági tag személye, eddigi működése garanciát nyújt arra nézve, hogy a tervezés komoly s kivitel esetén hatalmas intézményt nyerünk Nagyvárad jövő fejlődésére.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

J u n i u s 4. Bizottsági ülés a Peczeszabályozás ügyében d. u. 4 órakor.

J u n i u s 4. 5. Érettségi vizsgálatok a főreáliskolában.

J u n i u s 6. A nagyvárad-i építő iparosok ipartestületének közgyűlése.

J u n i u s 7. A kath. kör majálisa a Püspök fürdőben.

J u n i u s 7. A polgári lövész egyesület évi közgyűlése a Rhédey-kerti lövöldében.

J u n i u s 8. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.

J u n i u s 13. A nagyvárad-i takarékpénztár jubileumi közgyűlése d. e. 11 órakor.

J u n i u s 15. A »Szent László« nyomda évi közgyűlése.

J u n i u s 16. Biharvármegye évnegyedes közgyűlése.

J u n i u s 19. A nagyvárad-belényes-vasvári vasut évi közgyűlése a vármegyeház kistermében.

J u n i u s 23. Borlodon-Prodanovits sajtóper.

J u n i u s 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótárgyalás.

J u l i u s 4. A »Szigligeti Társaság« matinéja Derecskén.

* **Sal Ferencz a muzeumnak.** A muzeum a napokban ismét érdekes ajándékkal gazdagodott. Sal Ferencz kir. tanácsos kiérd. polgármester az egyesületnek ajándékozta azt a pompás két méter hosszú s másfélméter széles térképet, mely a város fejlődését tünteti föl Sal polgármestersége alatt 1875. novembertől 1895 novemberig s melyet a városi mérnöki hivatal tagjai készítettek szeretett főnöküknek. Valóban örvendetes látványt mutat a szép pontos térkép. Alig van a városnak nevezetesebb utcája, melyen nagy változásokat ne találunk. Érdekes a kis statisztika is, melyből a következőket közöljük:

Épületek	1.132,000 frt.
Utak, terek stb.	976,900 frt.
Egészségügy	474,000 frt.

Össze: 2.582,900 frt.

Szép összeg, de ha hozzávesszük a magánosok költségeit épületekre, az ajándékokat pl. Schlauch-park, muzeum, kápolnákat stb. az összeg valóban enormissá leend. Sal ezenkívül 1 drb 1806-iki 10 frtos, 1 drb 1851-iki 5 forintost, 1 drb 1858-iki 1 frtos osztrák, 1 drb 1849-iki u. n. Almássy-féle bankjegyet, 2 drb 1849-iki 3 kros és végre 1 drb 1849-iki egy krost adományozott

* **Személyi hir.** Dr. B u l y o v s z k y József polgármester az éjjeli gyorsvonattal Budapestre utazott több sürgősebb természetű városi ügy elintézésére végett.

* **A törvényhatóságok lázban.** Egyik másik tulliberális törvényhatóságoktól valóságos lázba hozta a kormányt Apponyitól elokkupált eszmeje alapján készített s az országgyűlés elé terjesztett törvényjavaslata a magyar katonai akadémiák felállításáról. Debreczen városa legutóbbi közgyűlésén szintén üdvözlő iratot intézett a kormányhoz s azt pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötte. Ugy látjuk, hogy teljesen felesleges az ilyen átirakkol emelni a közgyűlések tárgysorozatát, mert a kormány iránt feltétlen hódolattól duzzadó szabadelvűpárt mindenütt »magától« is megteszi ezt. Nagyváradon még különösen azért is felesleges, mert már úgy is megfujta a mameluk párt a hozsannát s H l a t k y Endre pártelnök indítványozni fogja, a kormány hallatlan érdemeinek dicsőítése után, a kormány üdvözlését. Kerül elég mameluk, aki megszavazza.

* **Dr. Uzor Bela előléptetése.** Ő felsége dr. C z o b o r Béla budapesti egyetemi magán tanárt a keresztény műarcheologia nyilvános rendkívüli tanárává a rendszeres illetményekkel kinevezte. A jól megérdemelt előléptetéshez gratulálunk.

* **Kinevezés.** Dr. Beöthy László főispán K u t i á k Rezső vármegyei díjnokot III. osztályú irnoká nevezte ki.

* **Érettségi vizsgálatok eredménye.** Tegnap értek véget a helybeli premontrei főgymnáziumban az érettségi vizsgálatok, melynek eredményét délután 4 órakor hirdették ki. A maturárára 26 ifju jelentkezett, 1 pedig pót érettségire. Ezek közül jelesen érettségizett 3 tanuló, névszerint D ö r y István, G l a t z Béla és M i s k o l c z y Pál, jó eredménnyel 9-en, egyszerűen 10-en vizsgáztak, négyet 2 hónapra visszautasítottak, a pótérettségizőt pedig jelesen javította ki elégtelen érdemjegyét a fizikából. Az igen jónak nevezhető eredmény nagy örömet keltett a maturánsok között, kik tegnap délután büszkén jártak fel alá az utcákon, mint leendő golyák.

* **Br. Döry József temetése.** Ma délelőtt 10 órakor helyezik örök nyugalomra néh. Br. Döry József hült tetemeit. A halottas háznál a beszentelést Schleich Lőrincz bíbornok püspök fogja végezni. — A gyászszókból a menet a Barátok templomába megy, hol ünnepélyes gyászmise lesz, melyet az elhunytutolsó kívánságához képest Dencs János, cz. kanonok, plébános fog tartani. — A halottat az olaszii közsirkertben a néh. Lipovniczky István püspök sirja közelében helyezik örök nyugalomra. A temetésen a vármegye tisztikara dr. Beöthy László főispán vezetése alatt, ki Élesdről tegnap délben visszaérkezett Nagyváradra ugyszintén a városi tisztikar és törvényhatósági bizottság is meg jelenik. — A tegnapi nap folyamán is nagyszámu koszoru és részvétlevél érkezett a gyászoló családhoz.

* **A főreáliskolai tanulók a Muzeumban.** A mult vasárnapi régészeti egyleti ülésén sajnálattal hangoztatta dr. Karácsonyi János titkár, hogy a helybeli középiskolák ifjúsága nem igen látogatja a muzeumot. Ennek a megrovás számba menő figyelmeztetésnek már is megtermett a maga üdvös gyümölcse, a mennyiben tegnap a helybeli m. kir. állami főreáliskola felsőbb osztályának növendékei Madarász Elek és Petry Gyula tanárok vezztése alatt csoportosan mentek el a Muzeumot megtekinteni. A tanulókat dr. Karácsonyi János fogadta, ki valóságos archeologiai előadást tartva magyarázott meg minden egyes darabot a fiatal látogatóknak, kik rendkívül nagy érdeklődéssel szemlélték meg a muzeum érdekes és tanulságos gyűjteményét. Különösen a Bölönyi-könyvtár tetszett nekik, melyről dr. Karácsonyi igen hosszasan és érdekesen beszélt. A látogatás mintegy 1 1/2 óráig tartott. Kívánatos, hogy e példát a többi iskolák ifjúsága is mielőbb kövesse.

* **Adomány a bölcsödére.** Gábriely Lajos várad-velencei plébános urtól tegnap 5 frtot vettünk a csillagvárosi bölcsöde javára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Járványos betegségek statisztikája.** Dr. Popovics György megyei főorvos tegnap betegjlesztette a Biharmegyében az elmúlt hó 15-től e hó 1-ig előfordult járványos betegségek statisztikáját, melyből kiemeljük a következő adatokat: Hólyagos himlőben beteg volt 35, meggyógyult 19, ápolás alatt maradt 16, fültőmirigylobban beteg volt 16, meggyógyult 13, ápolás alatt maradt 3, hőkhurutban beteg volt 12, ápolás alatt maradt 12, hasi hagymázban beteg volt 7, meggyógyult 7, roncsoló toroklobban beteg volt 7, meggyógyult 5, ápolás alatt maradt 2, vörhenyben beteg volt 14, meggyógyult 2, ápolás alatt maradt 12.

* **A nagypiaczteri telkek.** Évekkel ezelőtt tuppalevőleg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a nagypiaczti telkeket nyilvános árverésen olyan kikötés mellett adta el, hogy a vevő bizonyos idő alatt tartozik a megvásárolandó telken emeletes épületet emeltetni. Néhányan a feltételt be is tartották, vannak azonban olyanok is, akik sem a telek árát nem fizették ki, sem az épületet nem emeltették föl. A tanács — miután az e tekintetben meghosszabított határidő is már lejárt — megbizta az árverelő küldöttséget, miszerint a kérdéses pusztatelkek eladása iránt, nyilvános árverésen intézkedjék. Természetes, hogy a feltételek értelmében a nyilvános árverés a telek megvásárlói kárára és veszélyére fog megtartatni. Egyébiránt az illetők a tanács ezen határozatáról értesítettnek fognak.

* **Köszönetnyilvánítás.** Azon számtalan jótékonyasági alapítványok és emberbaráti kegyeletes intézmények, melyek oly tetemes adományokban részesültek Főmagasságu bíbornok Dr. Schleich Lőrincz megyés püspök urunknak határtalan kegyelméből a nagyváradii gubás iparos társulat is egyike közülök, kik

nek az iparuk folytathatására feltétlenül szükséges guba kalló bérlet ös-zegének három negyedét háromszáz forintot elengedni kegyeskedett, ezen nagymérvű engedmény tette lehetővé iparunk fennállhatását és kenyérkeresetünk biztosítását mi szegény iparosok a mi jótevőknek hálás köszönetünket kifejezve, még soká tartó életére az Isten áldását kérjük. Nagyvárad, 1897. június 2-án. Sinka László, Papp Imre, Bagoly Pál gubás iparosok.

* **A polgári kör tagjaihoz.** Felkérem a Polgári kör tagjait, hogy a kör, elhunyt díszelnöke Báro Döry József temetésén ma délelőtt 9 és fél órakor jelenjenek meg. Kelt Nagyvárad 1897 évi június hó 3-án Mezey Mihály elnök.

* **Nem engedélyezett viczinalls.** A multkor egy külön cikk keretében ismertettük, hogy mily viczinális ragály szállta meg újabb időben az embereket, kik egyre-másra kéri Biharmegyében a vasúti előmunkálati engedélyeket. Ez a századvégi betegség legujabban Kornstein Hermann és Kornstein Emil nagyszalontai lakosokat lepte meg, kik egy Csernőtől Nagyszalontán át Vésztőig vezető viczinális vasútra kértek előmunkálati engedélyt. A vasútra ugyan semmi szükség nincs, de azért a kérelmezők kimutatták hosszszas beadványukban, hogy »mily hézagpótló lenne az új viczinális, de báró Dániel Ernő átlátott a szítán s tegnap értesítette Biharmegyét, hogy a vasutat nem engedélyezi. Helyesen!

* **Katonai gyakorlatok az indóháznál.** Hétfőn reggel érdekes katonai gyakorlatot tart a helyben állomásozó 37. gyalogezred a nagyváradii pályaudvaron, hol a waggonokba való gyors beszállásban fogják magukat a bakák gyakorolni egy külön sínparra tolt hosszvonaton.

* **Hol a legolcsóbb a bor.** Az országos statisztikai hivatal április havi kimutatásai szerint jelenleg Magyarországon legolcsóbb a bor Budapesten, mert a közönséges ujbór ára itt literenként huszonnégy krajczár, melyből azonban egy liter után hét kr. adóra esik, tehát egy liter ára tulajdonképen csak 17 kr. A vidéki városok közt Budapest után Debreczen következik, hol a legolcsóbb új bor literje 28 kr., azután Arad, Kassa, Nagyvárad (30 kr.) következnek.

* **A szeméremsertő nyomtatványok ellen.** Egy régóta várt rendeletet küldött meg tegnap a belügyminiszter a törvényhatóságoknak. Miután az utóbbi időben mind gyakrabban merülnek fel a panaszok a szeméremsertő nyomtatványoknak és képeknek nyilvános helyeken való kitétele miatt, a közérköleség érdekeinek megóvása czéljából a következő rendelkezést teszi a miniszter: A ki szeméremsertő nyomtatványt, képet vagy más tárgyat oly nyilvános helyen, hol azokat bárki láthatja, kiállít s azt a rendőrség felhívására azonnal el nem távolítja, 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. E rendelet alapján felkérjük Rimler Károly főkapitány urat, hogy tegyen a városban egy kis sétát némely utcán, nagyon szép dolgokat fog találni.

* **Nyári fürdőhelyek a Körösben.** Kézd az idő melegedni. Ez arra bírta a hatóságot, hogy foganatosítsa az előző évben fennállott rendszert a szabad fürdőzésekre nézve. E szerint a várós területén, illetve a nagyobb közlekedéső helyeken a fürdés tiltva van. Szigorú ellenőrzés alá veszik már a közérköles megóvása czéljából is azokat, kik a kiadott rendeletet megszegik. Egy rendőr különben állandóan ki lett rendelve, a város területén való fürdés megakadályozására.

* **Templom a katasztrófa helyén.** A Jean Goujon-utczai katasztrófa óta Párisban valósággal divatba jött az adakozás. Egyik hír a másik után érkezik nagyszerű adakozásokról. Tegnap mint a Figaro írja — Sardey abbé, Páris város egyik plébánosa Richard érseknek 430.000 frankot nyújtott át. Plébániájának hívei közt

gyűlt össze ez a pénz arra a célra, hogy megvásárolják a telket, a melyen a Jótékony Bazar állott. Templomot fognak építeni oda.

* **Fegyencz szállítás.** Az itteni kir. törvényszéki fogházból tegnap éjjel 9 jogerősen elítéltet szállítottak el különféle országos fegyintézetekbe; 4 fegyenczet Szamosújvárra és 5 fegyencznöt pedig Marianosztrára zónáztattak.

* **Uj vashid a körösön.** Biharmegye Gyires és Körözs-Tarján között egy új vashidat épített. Mihelyt a terveket a miniszter jóváhagyta, a hid építéséhez azonnal hozzáfognak. — Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy e vashid ügye már 10 év óta húzódik s csak most jutott olyan stádiumba, hogy az építkezéshez rövid idő alatt hozzá lehet kezdeni. Az építési költségek egy részét Schlauch bíbornok és a l. sz. káptalan viseli.

* **A pénzügyi és gazdasági bizottság ülése.** Nagyvárad város pénzügyi és gazdasági szakbizottsága tegnap délután rövid ülést tartotta Papp János elnökle alatt Rác Mihály, Ifj. Rimler Károly, Hoványi Géza, Huzella Gyula, Aufrecht Mór, Komlóssy József, Löblé Henrik és Lévy Zsigmond vettek részt az ülésen. Egyedüli tárgy volt a miniszter rendeletével és az állategészségügyi törvénnyel kötelezővé tett állattenyésztési intézkedés megtétele. Elfogadták a Papp János által készített s az apaállatokról szóló szabályrendeletet.

* **Egy nagyváradii czirkuszigazgató.** Volpi ki Nagyváradon is működött az elmúlt években czirkusztársaságával, mint a »Figaró«-ban olvassuk, jeleuleg Parisban van társulatával hol naponként nagy sikert aratt produkcióival.

* **A megáradt Körözs.** Az utóbbi napokban esőzése folytán a Körözs rendkívül megáradt, úgy hogy a Feldmann féle uszodát tegnap azon komoly veszély fenyegette, hogy a piszkos sárga hullámok elragadják. Nagy gyorsasággal egy részét azért lebontották, hogy a sebes víz kevésbé támadhasson neki.

* **Verekedő tanoncok.** Tegnap délután, három iparos tanuló, hatalmas botrányt rögzözt. Egy kis csatának is beillő verekedést rendeztek szt.-János utcán, mig aztán a rendőrök közájuk csaptak, egyet be is kísértek a rendőrséghez, este azonban haza eresztették a botrányt okozó tanonczot.

* **A veres kakas.** A biharmegyei Ökrös közelében levő Kalácsa községben — mint levelezünk írja — kigyuladt Ilye Vaszali parasztagzda háza. Az istálló a benne levő 2 borjuval és a padláson levő összes termények porrá égtek. A gyanu Kucs Éva 16 éves leányra irányult, kivel a gazda szerelmi viszonyban állott, kit azonban Ilye az utóbbi időben megunt s nemrég elkergetett házából. A gyanu annál alaposabb mivel a leány eltűnt a vidékről, pedig a tüzeset napján egy Kollárt János nevű ember látta a ház tájékán járni. — Gyantán is volt tüzeset, hol Réderer Ignác kereskedő háza égett le.

* **Körözött jómadarak.** A »Rendőri Közöny« tegnapi számában két biharmegyei jómadar köröztetése van elrendelve. Az egyik, az ismerősebb Simay Gyula vaskóhi születésű 25 éves joghallgató, kinek viselt jeles dolgaival már többször foglalkoztunk, a másik Szilágyi Lajos b.-diószegi 14 éves csizmadia inas. A reményteljes csemete valami értékeltávolítási ügyek sikeres eszközlése után párolgott el Diószegről.

* **Elfogott sikkasztó.** A nagyváradii rendőrség, egy országosan körözött jómadarat fogott el tegnap. A nagyváradii piaczon ácsorgott tegnap a jómadar. Gyanus viselkedése felűnt Csető rendőrnek s kérdezősködni kezdett tőle, de oly zavart feleleteket adott, hogy bekísérte a rendőrséghez. Itt Sarkadi József rendőrbiztos vállatni kezdte és beismerte tetteit. Gál Dánielnek hívják s Szatmármegyei illetőségű s egy kereskedésből rengeteg menyiségű portékát elsikkasztott. Pénzt is kezelt el még pedig meglehetősen summát. Ezért a sikkasztásért lett országosan körözve. Ez esetről a rendőrség nyomban értesítette a szatmári rendőrséget, s nyilvánvalóan haza kísérik a jómadarat, és othol veszi el méltó és jól megérdemelt büntetését.

* **Kóborgó kutya.** Egy hamuszínű szürke agár kutya (nyakában fekete szalag) elfogatott, gazdája bővebet a kiadóhivatalban megtudhat.

* **ÉRTESETÉS!** Kedvezőtlen időjárás miatt mai naptól kezdve a raktárakon lévő összes férfi női és gyermek sárga és barna Carlsbadi cipőket az eddigi áraknál 15%-al olcsóbban árúsítjuk el.

tisztelettel
FÁBRY TESTVÉREK.

x **Legujjabb puha batiszt és selyem ingek, nyakkendők, női és férfi keztyű, angol vízhatlan köpenyek legnagyobb választékban Roth M. utóda kalap és férfidivat üzletében, a hol kizárólag Carlsbadi cipők kaphatók.**

Telefon összeköttetés.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmányi ülése.

Látogatott választmányi ülést tartott tegnap délután fél 6 órakor a nagyvárad kath. kör saját helyiségében. Az ülésen legnagyobb részt az egyet apróbb s a majálist érdeklő ügyeket intézték el.

Jelenvoltak Dus László elnöke alatt Dencs János, Géczy Lajos, Nemeskey Andor, Janky Antal, Frankó Endre, Bereczky Géza, Fetser Antal, Milibák József, Id. Gálbory Sámuel, Gábrily Lajos, Gram Szyveszter, dr. Vucskies Gyula, Nozák Rudolf, Stark Gyula, Gyalóky János és Imrik Gusztáv.

Az ülés megnyitása után Imrik Gusztáv, mint a juniálist rendező bizottság elnöke előterjesztette az eddig tett intézkedéseket, melyeket a választmány helyeslő tudomásul vett.

A juniális iránt rendkívül nagy az érdeklődés s jó idő esetén bizonyára kitünően fog sikerülni.

A választmány elhatározta, hogy a kör kertjében levő két tekepálya felé kifüggeszti az árszabályzatot.

Bereczky Géza pénztárnokot felhatalmazták, hogy a könyvtár számára megrendelt új könyvszekrényeket fizesse ki. A tekintélyes számú könyvvel bíró új könyvtárt körülbelül július közepén fogják átadni a kör tagjainak használatára.

Egyéb apró folyó ügyek elintézése után még elhatározta a választmány, hogy a nagy szünet alatt, ha csak valami rendkívüli esemény elő nem adja magát, nem tart ülést.

Egyéb tárgy nem volt.

Meghívó! A folyó évi május hó 30-ára hirdetett közgyűlés határozatképtelen lévén, van szerencsém a **nagyvárad építő ipartársulat t. tagjait a folyó évi június hó 7-én pünkösd hétfőn d. e. 11 órakor az ipartestületi házban tartandó évi rendes közgyűlésre** azon figyelemmel meghívni, hogy a közgyűlés tekintet nélkül a megjelenő tagok számára az alapszakályok értelmében mindenestre megtartatik. Nagyváradon, 1897. május 31-én. Guttman József elnök.

TANÜGY.

Vizsgálatok a zárdában.

A **nagyvárad Orsolya szüzek** vezetése alatt levő tanintézetben tartandó vizsgálatok sorrendje. Június 10-én. Belső polg. III. és IV. külső polg. IV. oszt. Június 11-én. Tanítónő képző II. évf. Június 12-én. Belső polg. I. és II. külső polg. III. oszt. Június 14-én. Belső elemi III-IV. és külső polg. II. oszt. Június 15-én. Belső elemi I-II. és külső polg. I. oszt. Június 16-án. Külső elemi III. és IV. oszt. Június 18-án. Külső elemi I. és II. oszt. Magánvizsgálatok: Június 22-én elemi és polgári osztályokban.

Június 22-én képezdei írásbeli vizsgálatok. Június 23-án képezdei szóbeli vizsgálatok. Június 29-én: »Te Deum».

Meghívó. A »Nagyvárad zenekezdők egyesülete« által fenntartott s a jelen tanévre, mint millenáris alkotást létesített »Nagyvárad zeneiskola« osztályvizsgálatai f. évi június 5-én szombaton d. e. 8-12-ig, d. u. 2-4 óráig zárúnnepélye június 7-én — hétfőn — délelőtt 10 órakor az egyesület nagy zenetermében (Nagy-piac-tér közszéki polgári fiúiskola épület, II. emelet 31-ik ajtó) fog megtartatni. Ugy az osztályvizsgálatokra, valamint a zárúnnepélyre kívül czimzett tisztelettel meghívom. **Vizsgárend:** Június 5-én délelőtt 8-10-ig A, E és F leánycsoport. Június 5-én délelőtt 10-12-ig B, C és D leánycsoport. Június 5-én délután 2-4-ig B és C fiucsoport. Június 5-én délután 4-6-ig A, D és E fiucsoport. Zárúnnepély június 7-én délelőtt 10 órakor. (A zárúnnepély műsora a lapokban fog közöltetni. Nagyvárad, 1897. június 3. Mezey Mihály, egyesületi elnök.

Értesítés. A nagyváradújvárosi róm. kath. fiú-iskolában az évről vizsgálatok a következő napokon lesznek. F. évi június 9-én az I. osztályban, 10-én a II-ikban, 11-én a III-ikban és 12-én a IV-ik osztályban. A vizsgálatok az I. és II. osztályban d. e. 9 órakor, a III. és IV. osztályban d. e. 8 órakor kezdődnek. Miről a szülőket és tanügybarátokat tisztelettel értesíti a nagyvárad-újvárosi róm. kath. fiú-iskola igazgatósága.

Magánvizsgálatok a kereskedelmi akadémiában. Ez uton is figyelemzettem mindazokat, kik a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter urtól engedélyt nyertek arra, hogy a nagyvárad felső kereskedelmi iskolán magántanulói minőségben vizsgálatot végezhesenek, — a felsőbb tanhatóság által engedélyezett magánvizsgálatok írásbeli része e hó 8. 9., a szóbeliek pedig 10. és következő napjain fognak megtartatni. Kelt Nagyvárad, 1897. jun. 2-án. Propper N. János igazgató.

MULATSÁG.

A **nagyvárad kath. kör** vigalmi bizottságának tagjait, a rendezendő juniális ügyében a kör helyiségében ma d. u. 6 órakor tartandó utolsó bizottsági gyűlésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1897. június 4. Imrik Gusztáv, elnök.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Az öreg. Tegnap este másodszer került színre Folinusz Aurélnak elég nagy sikert aratott vígjátéka, még pedig nagyobb közönség előtt, mint előtte való napon. A közönség jól mulatott egész este a sok vidám bohó ötleten és a kacagató jelenetek ügyes komikumán. A szereplők az első előadással teljesen ugyanazonosan játszottak. Legfellebb az előadás kissé vontatott menete ellen van kifogásunk.

Leszámolás. Géczy Istvánnak, a »Gymesi vadvirág« szerzőjének »Leszámolás« című új népszínművéből erősen folynak a próbák. A nagy sikert ígérő darab főbb szerepeit Székely, Rontai, Lubrinicz, Tolnalúé, Keszler, Pintér, Kövessi, Hegyessi és Bács játsszák. Az új népszínmű szombaton és vasárnap kerül színre.

A holnapi előadás. Ma Suppé bájos zenéjű operettje: »A pajkos diákok« kerül színre, melynek főszerepeit Székely, Rontai, Kövessi, Hegyessi és Déry játsszák. Az egy felvonásos operette után Ábrányi Emilnek kitűnő vígjátéka »A végrehajtó« kerül színre, melynek főbb szerepeit Bácsné, Somló, Tolnalúé, Bács, Tompa és Szendrei adják. A darab már két év óta nem került színre nálunk.

Trilby. Jövő héten fog színre kerülni Georges Du Maurier szenzációs színmű »Trilby« Nagyváradon. Trilby O' Ferral szerepét P. Szép Olga, Svengali szerepét pedig Keszler fogja

adni. Az érdekes premierre már nagyban készülnek hetek óta. — Leszkay ez előadásra új díszleteket is festetett.

Színészet Nagyszalontán. Fekete Miksa jónévű szintársulata tegnap este kezdte meg nagyszalontai működését. Csiky Gergely »Örök törvény« című színműve került színre. Mint levelezőnk írja, a társulatnak a közönség nagy pártfogására lehet kilátása. Ez esetben a szintársulató két hétig szándékozik e helyen működni.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

40.

— Önála Pradánál igen. Kérlek ne gondold rá többé. Lök el azt a gyűrűt be a tűzbe. Igazán csak bilincs rajtad Ha szabad leszel mint én, te is megismered az igazi életet élvezni fogod, habár csak mint dilettans.

— Nem akarok szabad lenni, még lekötöttnék tartom magam.

— Mig ö Mac Dunollyné nem lesz.

— Hát ilyesmi is várható.

— Várj még. Az Indiában van.

— Ottó könnyebben lélegzett, megbeszéltek a szükségeseket az utazáshoz, ezután eltávozt az azon ígérettel, hogy korán reggel visszatér.

XI.

— Isten hozott házamban Vilmos! — szólt Leonora testvérehez mikor ez egyik szolgára támaszkodva Mac Dunolly villájának folyósójára lépett.

— Már ennyira vagyunk? — gondolta Vilmos gunyosan Leonorát követve, ki őt a XV. Lajos szalonba vezette, hol egy kis reggeli itókat szolgáltak fel, Vilmos egy székbe ereszkedett, körül nézett.

— Ugy ugy annyira hatott rád e szalon? — Kérdé nevetve — tényleg majdnem eléggé szép arra, hogy érte olyan ostobaságot kövessen el az ember — aztán minden összefüggés nélkül folytató.

— Köszönöm — felelte az szárazon.

— Már nem érdeklődik iránta.

— Annyira tele van a fejem minden félével.

— Hát a szived?

— Arra meg nincs időm — felelt Leonora ajkait kicsinylőleg felbiggyeszítve.

— Akkor soha sem szeretted.

— Honnan tudod? Hidd el szivesebben lennék vele az »Arethura« villában, mint itt ezzel az idegen gyermekkel.

Innen az ebédlőbe czammagot, Leonora követte; Duin kisasszony fogadta őket, s Leonorának intett, mit ez tüstént megértett. Daisy szokott helyén ült. Mogora arcczal, összeránczolt homlokkal, összeránczolt ajakkal meresztette szemeit a belépőre.

— Kétségkívül Mac Dunolly kisasszony! — szólt Vilmos kellemes csengő hangon ne vegye rossz néven ha az udvariasság kellekinek nem tudok úgy megfelelni, mint illik. A gyermek meg sem mozdult, hogy a köszöntést viszonzza Vilmos azonban oda ment hozzá kezét nyújtá ez pedig borzasztó tekintetet vetett rá.

— Nem fogadja köszöntésem, mielőtt együtt az asztalhoz ülénk?

— Én nem hívtam, ön az én nevelőnőnek vendége — elégitette ki Vilmost.

— De a kegyed édes apja hívására jöttem — ellenkedett Vilmos különben nem jöttem volna. Daisy hol Leonorára hol Vilmosra nézett, hogy őket összehasonlítsa.

— Nem igen hasonlítok hugomhoz ugy-e? kérdé Vilmos, mialatt Duin kisasszony székét tolt mellé. Az Arthizenek gondoskodtak róla.

Az nem felelt de tekintetét le nem vette róla. Mikor a házvezetőnő a levest feltálalta, az első tányérral Daisy elé tette, ez elvette, mintha csakugyan őt illetné az elsőség, meg sem köszönte, de azt el nem mulasztotta, hogy Vilmosra mérges tekintetet vessen. Evett, ivott mindenből mit az asztalra tettek, idomsnak akarta magát feltüntetni.

(Folyt köv.)

T A V I R A T O K

Az országos vitaegylet.

Budapest, június 3. (Saját tud. távirata.)

Az országos vitaegylet báró Thoroczkay Viktor elnökletével szervezkedő gyűlését megtartotta, mely gyűlésre Jókay is meg volt hívva, Jókay azonban meg nem jelenhetvén, a gyűlést le-
vében üdvözölte.

Az értekezleten az alapszabályok elkészítése végett Csemegi nyugalmazott curiai tanács elnök elnöklete alatt egy tíz tagú bizottságot küldöttek ki. — E bizottság alapszabályait szeptemberre elkészíti.

Dinamit a vigszínháznál.

Budapest, június 3. (Saját tud. távirata.)

A mentőkhöz ma délután két napszamos fűdinamit töltényeket vitt, melyeket állítólag a vigszínháznál találtak.

A mentők megvizsgálták a töltényeket s azok eldobás után explodáltak.

A vizsgálatot a rendőrség a legnagyobb titokban folytatja.

A török győzelmi mámor.

Konstantinápoly, június 3. (Saját tud. táv.) Közfeltűnést kelt, hogy a Malumat cz. újság, a mely ma először jelent meg mint napilap s a mely a Yildiz kioszk orgánumának hírében áll ezikk sorozatában igen győzelem ittas hangon ír. Török jelentések szerint Thesvália román lakói feliratokkal sürgetik a Törökországgal való annexiót. A mint beszélnek, az epirusi és Thesvália hadseregben erősen pusztít a vérhas és a láz.

Az amerikai kereskedelmi kongresszus.

Philadelphia, jun. 3. (Saját tud. táv.) Ma nyitották meg a nemzetközi kereskedelmi kongresszust, mely a kereskedelmi viszonyok javítását célozza. 350 delegatus volt jelen. A kongresszuson Mac Kinley elnök biztosította a kongresszust a kormány támogatásáról.

A spanyol miniszter válság.

Madrid, június 3. (Saját tud. távirata.) Canovas miniszterelnök egy interview előtt kijelentette, hogy a régens királynő előtt felvetette a bizalmi kérdést. A régens királynő ma a szenatus és a kamara elnökeivel és más kiváló személyiségekkel fog értekezni. Néhány lap írja Sagasta elvállalja a cabinet alakítást. A válság megoldását szombatra várják.

A török-görög háború vége.

London, jun. 3. (Saj. tud. táv.) A Reuter ügynökség a következő Párisból érkezett táviratot közli: A francia kormány bizonyos javaslatokat terjesztett a hatalmak elé, a krétai autonómiaira vonatkozólag. 1. Külföldiekből álló csendőrség szaporítása. 2. Kölesön felvételek e czélra és az új kormányzattal egybekötött kiadások fedezésére. 3. Kormányzó választása. Az előterjesztést pártolja Oroszország és azt hiszik, hogy az angol kormány is kedvezően fogadta.

A görög-török háború.

Athen, jun. 3. (Saját tud. táv.) Az epirusi török parancsnok Konstantinápolyba jelentést tett a fegyverszünet meghosszabbításának ügyében. A thessaliali menekülők leveleket kaptak, melyben azt ajánlják, hogy térjenek vissza Thessaliába.

KÖZGAZDASÁG.

Uj marhalerakodó állomás. A kereskedelmi miniszter értesítette Biharmegyét, hogy Rosinger Lajos csege-nagymajori lakosnak en-

gedélyt adott a debreczen—füzes-abonyi vasút Nagy-Major állomásán kizárólagosan saját marhai részére egy lerakodó állomás létesítésére.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. június 3-án	
Magyar aranyjárdék 4%	121.—
Magyar koronajárdék	99.75
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	123.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	105.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	10.75
Hervát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	142.—
Osztrák járdék papírban	101.57
Osztrák járdék ezüstben	101.75
Osztrák járdék aranyban	123.—
Osztrák korona járdék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.—
Osztrák magyar bankrészevény	953.—
Magyar hitelbank részvény	392.—
Osztrák hitelintézeti részvény	362.40
Osztrák-magyar államvasúti részvény	353.—
2) frankos arany (Napoleonkor)	950.—
Nemet birodalmi marka	58.62
London vista	119.55
Páris vista	47.53
20 márkás arany	11.22

SZERKESZTŐI POSTA.

H. G. — V. Gy. és B. G. uraknak. Nemcsak önök, hanem többen is megütköztek azon a figyelmetlenségen, hogy mikor közöltük az 1869-iki autonómia kongresszus tagjait, a bevezető sorokban felemlítettük azoknak a neveit,

akik ott képviselték a mi vidékünket és még életben vannak, — egyet azonban, aki pedig nemcsak él ma is, hanem fizikailag nagyon közel áll hozzánk, kihagytunk közülük, bár a megválasztottak listájában bennhagytuk. Nem tagadjuk, volt része benne a figyelmetlenségnek is, — de mégis helyesen történt. Amennyiben t. i. az illető meg volt ugyan választva, de egyetlen egy gyűlésen sem vett részt, tehát tényleg nem képviselte a mi vidékünket. Csak ennél nagyobb baj ne történjék.

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Bérlet 32-ik szám. Bérlet 32-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyvárad, 1897. évi június 4-én,

az arad-nagyváradai szintársulat által.

A PAJKOS DIÁKOK.

Operette 1 felvonásban.

Ezt megelőzi:

A VÉGREHAJTÓ.

Vígjáték 1 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, 1897. évi június hó 5-én.

Itt először:

LESZÁMOLÁS.

Népszínmű 3 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Földbirtokosok figyelmébe!

A közeledő

CSÉPLÉSI IDÉNY

alkalmával tisztelettel ajánljuk cséplőgépek és kazánok gazdaságos és előnyös fűtésre különösen alkalmas királdi és sajószentpéteri

akna, cséplési és darabos szeneinket,

melyek évek óta a t. gazdaközönség körében közkedveltségnek örvendenek.

Rendelmények és kérdezősködések a

MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNY-TÁRSULAT-hoz

Budapesten, vagy

ANDRÉNYI KÁROLY és FIAI

urakhoz Nagyváradra intézendők. 168 4-6

Minden arcz

szép lesz

173 3-4

és szép marad Ráth Károly következő Ideal-Toilette különlegességeinek használata folytán u. m.: Liliom rizspor, folyékony ajkpirosító, arany crème, Glycerin, tejszappan, olaj-benzoc szappan, legfinomabb illatszerek, stb.

A világhírű RÁTH-féle

Arcz-massaga készülék önhasználatra. Az arcz szépítésére egy drb ára 6 frt 50 kr. Készülék a testnek ön-massirozására. Az egészség ápolására, védelmül a köszvény és reuma ellen, kövérség ellen és szép alkat nyerésére nők számára darabja 4 frt.

Árjegyzékeket, valamint »A bőr ápolása« című könyvecskét ingyen és bérmentve küldi bárkinek

Ráth Károly

különlegességi üzlete szépség ápolási cikkekben.

Bécs I. Kärntnerstrasse 14.

Nagyváradon kapható: HUZELLA M. üzletében Szent-László tér.

Ritka alkalom olcsón vásárolni.

5000 darab finom nyulszőr kalap minden színben, darabja ezelőtt 4 frt, most csak 1 frt 25.

NÁDOR L és TÁRSA

czipő és uridivat üzletében Zöldfa-utca.

Legnagyobb raktár

férfi- női és gyermek czipőkben

meglepő olcsó árak.

Torna czipők fekete és barna színben gumi és bőr talppal deákok részére előnyös árban.

Kerékpárosok részére Triko ingek, harisnyák czipők és sapkák nagy választékban raktáron vannak.

A nyári idényre legújabb kalapok, nyakkendők, francia batist satin és selyem ingek, gallérok. Selyem és bőr keztyük. Batist és vászon zsebkendők — harisnyák. Illatszert, pénz és szivartárczák, esőernyők, séta botok stb. a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban.

Nádor L. és Társa

uri divat üzletében.

169 4-19

Telefon összeköttetés.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve: *Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.*

Kitüntetve: *Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.*

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.
Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Templom- és kápolna berendezések.

Egyházi ruhák és fehérneműk.

Ajánlom dúsán felszerelt
egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges
tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.
Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 31-52

Műhímzés.